

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 438/4 prot.

Tiranë, më 26. 07. 2023

V E N D I M

Nr. 135, datë 26. 07. 2023

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹, bazuar në ligjin nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar,² shqyrtoi ankesën nr. 133 Regj., datë 12.09.2022, që i përket ankuesit Fondacioni “Së Bashku”, kundër Bashkisë Tiranë dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, me pretendimin për diskriminim të personave me aftësi të kufizuar, lidhur me aksesueshmërinë në trotuaret dhe kryqëzimet e mbikalimit tek ish sheshi “Shqiponja”, Tiranë.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Fondacioni “Së bashku” sqaron se: “...nga inspektimi në terren janë konstatuar problematika të shumta për garantimin e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara në trotuaret dhe kryqëzimet e mbikalimit të ri tek ish sheshi Shqiponja. Në fotot e parashtruara më sipër (depozituar në ankesë) janë disa nga trotuaret dhe vendkalimet për këmbësorë dhe biçikleta dhe duket qartë që pragu është i lartë çka e vështirëson lëvizjen e karrigeve me rrota manuale dhe për më tepër pamundëson lëvizjen me karrige me rrota elektrike. Edhe përdoruesit e biçikletave ankoheshin për këtë mungesë të standardit teknik, në hyrje të Tiranës dhe një investim i ri me fonde publike. Nuk ka semaforë akustik dhe shirita me relief orientues për personat që nuk shikojnë. Ky investim bie ndesh me VKM nr. 1074 datë 23.12.2015 që parashikon se nuk duhet të harxhohen para publike në investime që nuk përmbushin kushtet e aksesueshmërisë.”.

Sa më sipër, pala ankuese kërkon nga Komisioneri konstatimin e diskriminimit të personave me aftësi të kufizuar nga Bashkia Tiranë dhe Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë përmes mosgarantimit të aksesueshmërisë në trotuare dhe kryqëzimet e hyrjes së re të Tiranës tek ish sheshi Shqiponja për personat me aftësi të kufizuara.

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Fondacioni “Së Bashku”, është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik, me vendimin nr. 427, datë 18.06.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Referuar akteve themeluese, shoqata ka si qëllim dhe objekt të veprimtarisë së tij mbrojtjen e interesave të komunitetit të grupeve të përjashtuara në Shqipëri (*duke përfshirë gratë, të moshuarit, fëmijët dhe të rinjtë që vijnë nga familje dhe shtresa të ulëta social-ekonomike, personat me aftësi të kufizuara, fëmijët dhe të rinjtë romë, etj*).

Bazuar në ankesën e paraqitur, Fondacioni “Së bashku” pretendon mohimin e barazisë dhe diskriminimin e personave me aftësi të kufizuara lidhur me mohimin e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara (PAK), në vendkalimet e këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”.

Pala ankuese pretendon se është diskriminuar për sa kohë që dispozitat ligjore të aktit normativ, VKM-së nr. 1503, datë 19.11.2003 “*Për miratimin e rregullores “Për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara”*”, nëpërmjet të cilave PAK janë përfitues në mënyrë të drejtpërdrejtë, nuk zbatohen nga ana e Bashkisë Tiranë dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë.

Bazuar në nenin 32, pika 1, germa “b”, të ligjit 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, parashikohet:

“1. Komisioneri ka kompetencë: b) të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive...””.

Bazuar në nenin 4, të ligjit 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, ku përcaktohen subjektet e ligjit, parashikohet:

- 1. Ky ligj zbatohet për të gjithë personat, që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.*
- 2. Shtetasit shqiptarë, me banim të përkohshëm ose të përhershëm jashtë kufijve të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.*
- 3. Personat fizikë e juridikë të huaj, me banim, vendqëndrim apo seli jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, gëzojnë mbrojtjen, që ofron ky ligj, në marrëdhëniet me organet shtetërore shqiptare.*

Bazuar në dispozitën e mësipërme rezulton se kërkesën për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit mund ta bëjë edhe një palë e cila nuk pretendon diskriminim në emrin e vet. Në këtë rast që kjo palë të legjitimohet për të bërë ankesë dhe për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit duhet të provojë se është mbajtëse e interesave

kolektive, të cilat mund të cënohen nga procedura konkrete administrative. Një palë e tillë duhet të provojë lidhjen e detyrueshme, të drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë që ajo kryen dhe çështjes së paraqitur pranë Komisionerit.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se provohet lidhja e detyrueshme, e drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë së Fondacionit dhe çështjes që kjo organizatë ka paraqitur.

Bazuar në dispozitat ligjore të sipërcituara, pala ankuese, Fondacioni “Së Bashku”, në cilësinë e personit juridik, është subjekt i ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, dhe legjitimohet për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi, në kuadër të përfaqësimit të interesave të gjithë grupit të personave me AK, të cilët janë përfitues të VKM-së nr. 1503, datë 19.11.2003 “Për miratimin e rregullores “Për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara””.

Shkaku i pretenduar nga ankuesi *aftësia e kufizuar*, është shkak i mbrojtur nga neni 1, i ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Bazuar në nenin 3, pika 2, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, parashikohet se: “2. “Diskriminim i drejtpërdrejtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji”.

Bazuar në nenin 7, pika 1, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë, që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash.

Mbrojtja nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, gëzon një mbrojtje të veçantë në kuadër të Kreut IV, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar. Konkretisht në nenin 20, pikat 1 dhe 2, të po këtij ligji, përcaktohet se:

“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato:

- a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;
- b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për: ...

- c) kontributin dhe mundësinë për të përfituar të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun...”

Ankesa e paraqitur është në përputhje me kërkesat e nenit 33, pika 3, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar dhe u pranua për shqyrtim, pasi nuk ekziston asnjë nga shkaqet për mospranim të përcaktuara nga neni 33, pika 4, të po këtij ligji.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të neneve 32 dhe 33, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Me anë të shkresës nr. 1243/1 prot., datë 13.09.2022, Komisioneri i është drejtuar Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, Autoritetit Rrugor Shqiptar dhe Bashkisë Tiranë, duke kërkuar informacion sa i përket pretendimeve të ngritura nga subjekti ankues.

Në përgjigje të shkresës së sipërcituar, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me shkresën nr. 6834/1 prot., datë 28.09.2022³, informoi Komisionerin se shkresa e sipërcituar i është përcjell për kompetencë Autoritetit Rrugor Shqiptar.

Në përgjigje të shkresës së sipërcituar, Bashkia Tiranë, me shkresën nr. 31830/2 prot., datë 28.09.2022⁴, informoi Komisionerin se punimet për realizimin e projektit “Mbikalimi i pallatit me shigjeta-rrethrotullimi ‘Shqiponja’”, janë ndjekur nga ARRSH.

Referuar informacionit të sipërcituar, Komisioneri mbajti korrespondencë sa i përket çështjes në fjalë vetëm me Autoritetin Rrugor Shqiptar.

2. Me shkresën nr. 1243/7 prot., datë 17.11.2022, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, bazuar në ligjin nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, neni 32, pika 1, njoftoi Autoritetin Rrugor Shqiptar për kryerjen e inspektimit

³ Shkresa e MIE protokolluar pranë KMD-së me nr. 1243/3 prot., datë 29.09.2022

⁴ Shkresa e Bashkisë Tiranë protokolluar pranë KMD-së me nr. 1243/4 prot., datë 29.09.2022

pranë ish Sheshit Shqiponja, sa i përket verifikimit të standardeve të aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara.

Gjatë inspektimit të zhvilluar, inspektorët e KMD-së, ndër të tjera u bënë me dije nga ana e përfaqësueses së ARRSH-së lidhur me faktin se zbatimi i projektit “Mbikalimi i pallatit me shigjeta-rrethrotullimi ‘Shqiponja’”, ndiqet nga ana e tyre, ndërsa hartimi i tij është bërë nga Bashkia Tiranë. Në këtë kuptim, ARRSH po ndjek zbatimin e projektit të hartuar nga ana e Bashkisë Tiranë, referuar elementëve të aksesueshmërisë së parashikuar në të.

3. Për administrimin e plotë të informacionit të kërkuar, për një gjykim sa më të drejtë dhe objektiv të çështjes, si dhe në zbatim të parimit të barazisë për një proces të rregullt ligjor, Komisioneri më datë 13.12.2022 realizoi seancën dëgjimore mes palëve.

Me shkresat⁵ nr. 9734 prot., datë 11.10.2022 dhe nr. 10087/1 prot., datë 29.12.2022, ARRSH ka kërkuar nga Mbikëqyrësit dhe Sipërmarrësit e Punimeve të merren masa për rishikimin e vendkalimeve të këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”, për të garantuar aksesueshmërinë e plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara sipas specifikimeve të paraqitura në VKM Nr. 1503.

4. Me anë të shkresës Nr. 250 prot., datë 10.02.2023, Komisioneri iu drejtua sërish ARRSH-së dhe kërkoi informacion për garantimin e aksesueshmërisë së plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara sipas specifikimeve të paraqitura në VKM Nr. 1503, si më poshtë:
 - Informacion sa i përket afateve (kur është parashikuar të fillojnë dhe përfundojnë punimet) për të garantimin e aksesueshmërisë së plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara sipas specifikimeve të paraqitura në VKM Nr. 1503, në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”.
 - Nëse është hartuar një projekt/dokument sa i përket masave që do të ndërmerren për rishikimin e vendkalimeve të këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”, për të garantuar aksesueshmërinë e plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara sipas specifikimeve të paraqitura në VKM Nr. 1503, të përcillet pranë Komisionerit një kopje e tij.

Në përgjigje përsa më lart, ARRSH me anë të shkresës⁶ Nr. 1350/1 prot., datë 07.03.2023, informoi se do të merren të gjitha masat për rishikimin e vendkalimeve të këmbësorëve për të garantuar aksesueshmërinë e plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara. Duke qenë se këto punime nuk ishin përfshirë në projekt-preventivin e kësaj kontrate nga ARRSH do të

⁵ Protokolluar pranë Komisionerit respektivisht me nr. 1203/2 prot., datë 30.09.2022 dhe nr. 1203/3 prot., datë 03.10.2022.

⁶ Protokolluar pranë Komisionerit me nr. 250/1 prot., datë 10.03.2023.

ndiqen procedurat kontraktuale për rishikimin e projektit dhe grafikun e ri të punimeve edhe afatet e parashikuara për realizimin e tyre.

5. Me anë të shkresës Nr. 250/2 prot., datë 23.03.2023, Komisioneri iu drejtua sërish ARRSH-së dhe kërkoi që në momentin e përfundim të punimeve për të garantimin e aksesueshmërisë së plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara, të vërë në dispozicion:

- Kopje të dokumentacionit të marrjes në dorëzim apo përfundimin e punimeve për plotësimin e kushteve të aksesueshmërisë në trotuaret dhe kryqëzimet e mbikalimit tek ish sheshi “Shqiponja”, Tiranë, për personat me aftësi të kufizuara;
- Foto të realizuara në të cilat të evidentohet plotësimi i standardeve të aksesueshmërisë në trotuaret dhe kryqëzimet e mbikalimit tek ish sheshi “Shqiponja”, Tiranë, për personat me aftësi të kufizuara;

Lidhur me sa më sipër, Komisioneri vlerësoi se, informacioni i kërkuar më sipër për garantimin e aksesueshmërisë së plotë dhe të sigurtë të personave me aftësi të kufizuara, në ish sheshin “Shqiponja”, nga ana e ARRSH, është i domosdoshëm për marrjen e një vendimi përfundimtar për çështjen.

Bazuar në nenin 85/3 të Kodit të Procedurave Administrative, përcaktohet se: “3. Në ato raste kur informacioni apo dokumentet e kërkuara nga palët janë të domosdoshme për shqyrtimin e pretendimit të ngritur nga vetë palët, procedura pezullohet deri në sigurimin e informacionit dhe palët njoftohen për këtë gjë”.

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, arrin në përfundimin se, procedurat për shqyrtimin e ankesës nr. 133 Regj., datë 12.09.2022, së Fondacionit “Së Bashku”, duhet të pezullohen deri në sigurimin e informacionit të kërkuar nga ana e Autoritetit Rrugor Shqiptar.

Sa më sipër, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, arriti në përfundimin se, procedurat për shqyrtimin e ankesës nr. 133 Regj., datë 12.09.2022, së Fondacionit “Së Bashku”, duhet të pezullohen deri në sigurimin e informacionit të kërkuar nga ana e ARRSH-së. Për këtë me vendimin Nr. 43, datë 27.03.2023, vendosi pezullimin e procedurës administrative, lidhur me shqyrtimin e ankesës nr. 133 Regj., datë 12.09.2022, të Fondacionit “Së Bashku”, deri në sigurimin e informacionit të kërkuar.

Në përgjigje sa më sipër, ARRSH, me e-mail-et datë 10.07.2023 dhe 11.07.2023, informoi Komisionerin lidhur me hapat e ndërmarrë për plotësimin e kushteve të aksesueshmërisë së vendkalimeve të këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”, për personat me aftësi të kufizuara, si dhe vuri në dispozicion disa fotografi të realizuara.

Në këto kushte, referuar informacionit të vënë në dispozicion nga ana e ARRSH-së, lidhur me

hapat e ndërmarrë në plotësimin e kushteve të aksesueshmërisë së vendkalimeve të këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”, për personat me aftësi të kufizuara, Komisioneri çmoi se është siguruar informacioni i mjaftueshëm për çeljen e procedurës së shqyrtimit të ankesës. Në këtë kuptim, me vendimin Nr. 134, datë 25.07.2023, vendosi ndërprerjen e pezullimit dhe çeljen e procedurës administrative për shqyrtimin e ankesës nr. 133, datë 12.09.2022, të Fondacionit “Së Bashku”, pasi u administrua informacioni i kërkuar për shqyrtimin e mëtejshëm të ankesës.

Në zbatim të parimit të kontradiktoritetit e transparencës, për një gjykim sa më të drejtë të çështjes, Fondacionit “Së Bashku”, i janë dërguar nëpërmjet e-mail-it datë 10.07.2023, përgjigjet dhe fotot bashkëlidhur tyre, të dërguara nga ARRSH-së.

Pasi është njohur me qëndrimin e provat e sjella nga ARRSH-së, përfaqësuesja e Fondacionit “Së Bashku”, pas inspektimit të kryer në terren të punimeve të kryera për sigurimin e aksesueshmërisë sa i përket vendkalimeve të këmbësorëve me aftësi të kufizuara, nëpërmjet e-mail-it të dërguar me datë 12.07.2023, është tërhequr nga ankesa e bërë pranë KMD-së, pasi ka vlerësuar masat e marra nga ARRSH, pas ndërmjetësimit të Komisionerit, për zgjidhjen e aksesimit të PAK, në vendkalimet e këmbësorëve në kryqëzimin e ish sheshit “Shqiponja”.

Në këto kushte, Komisioneri vlerëson se qëllimi për të cilin ishte filluar hetimi administrativ është përmbushur në thelb, dhe në referencë të nenit 33, pika 9, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “Kur e sheh të përshtatshme, Komisioneri kërkon të arrijë marrëveshje pajtimi mes ankuesit dhe personit kundër së cilit është paraqitur ankesa”, KMD vlerëson se është arritur efektiviteti dhe qëllimi për të cilin ishte iniciuar ankesa.

Në nenin 90/3 të ligjit nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë” parashikohet përfundimi i procedurës administrative: “Procedura administrative, e nisur me kërkesë apo kryesisht, deklarohet e përfunduar pa një vendim përfundimtar për çështjen, në rastet e parashikuara në nenet 93-96 të këtij Kodi. Deklarata e përfundimit të procedurës administrative, pa një vendim përfundimtar për çështjen, përbën akt administrativ”.

Njëkohësisht, në referencë të nenit 94/1, të ligjit nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, i cili parashikon se: “Si rregull, në procedurën administrative të nisur me kërkesë, organi publik deklaron përfundimin e saj pa një vendim përfundimtar për çështjen, nëse pala që ka paraqitur kërkesën e tërheq atë”, Komisioneri deklaron përfundimin e saj pa një vendim përfundimtar.

PËR KËTO ARSYE :

Mbështetur në nenin 90/3 dhe 94/1, të ligjit nr. 44/2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”, nenin 1, nenin 7, pika 1, neni 20 dhe 21, pika 1, nenin 32, pika 1, shkronja a) e nenin 33, pikat 9-10, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Të deklarojë të përfunduar procedurën administrative për shqyrtimin e ankesës nr. 133, datë 12.09.2022, të Fondacionit “Së Bashku”, pasi është arritur efektiviteti dhe qëllimi, për të cilin kishte filluar procedura hetimore.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Punoi: R. Babaj
Rishikoi: A. Xhindi
Miratoi: V. Bushati
Datë: 12.07.2023